

Polyzogopoulos Christos
President of G.S.E.E.

Θα ήθελα να ευχαριστήσω όλες και όλους για την ευαισθησία σας, να συμμετάσχετε σε μια κορυφαία κατά την άποψη μου διαδικασία, κατά την οποία θα συζητηθούν σοβαρότατα θέματα που δεν έχουν να κάνουν μόνο με τον παράγοντα εργασία ή με την ποιότητα της εργασίας, αλλά έχουν να κάνουν με την ίδια τη ζωή.

Να συγχαρώ αυτούς που πήραν την πρωτοβουλία και εργάστηκαν για αυτό το επιτυχημένο συνέδριο.

Ένα συνέδριο που με την ολοκλήρωσή του δεν μπορεί παρά να έχει ως συμπεράσματα ένα πλούτο θέσεων και προτάσεων για το πώς εφαρμόζεται ένα πλαίσιο για την προστασία της υγείας των εργαζομένων αλλά και για την αντιμετώπιση, γενικότερα, βλαπτικών παραγόντων που δεν περιορίζονται μόνο σε κάποιους εργασιακούς χώρους, αλλά διασπείρονται στο ευρύτερο περιβάλλον.

Συνδέεται δηλαδή το εργασιακό περιβάλλον με το ευρύτερο περιβάλλον επομένως έχουμε μια επίδραση γενικότερη από τους βλαπτικούς παράγοντες πέραν του χώρου της εργασίας.

Στη χώρα μας, αν και καθυστερημένα, άρχισε να θεσμοθετείται ένα πλαίσιο για την υγιεινή και ασφάλεια. Όμως στα 15-18 χρόνια που πέρασαν από τότε που είχαμε το θεμελιώδη νόμο για τα θέματα της υγιεινής και της ασφάλειας, έχουν εξελιχθεί τόσο πολύ τα πράγματα ώστε θα μπορούσε να πει κάποιος αντικειμενικά, ότι σήμερα έχει καλυφθεί όλο το έλλειμμα που υπήρχε. Θα έλεγα μάλιστα - αν κάναμε και συγκρίσεις μεταξύ των θεσμικών πλαισίων, των ρυθμίσεων που υπάρχουν για τα θέματα υγιεινής και ασφάλειας - ότι έχουμε ένα πολύ προοδευτικό και σε αρκετές περιπτώσεις πρωτοπόρο θεσμικό πλαίσιο.

Εργαστήκαμε πράγματι για την διαμόρφωσή του, καθώς και για την ενσωμάτωση των ευρωπαϊκών οδηγιών στην εθνική νομοθεσία.

Εργαστήκαμε με πιο γρήγορα βήματα και γοργούς ρυθμούς στο πρώτο διάστημα, όπου υπήρχε και η ορμή, ώστε να μπορέσουμε μέσα από την δυναμική που αποκτούσε και απέκτησε τελικά ο τομέας αυτός να καλύψουμε αυτό το έλλειμμα που προαναφέρθηκε, με την συμμετοχή των συνδικάτων και των εργαζομένων.

Η συμμετοχή μας αυτή δημιούργησε την αναγκαιότητα μιας ευρύτερης συμφωνίας μεταξύ των εργατικών και εργοδοτικών ενώσεων, έτσι ώστε στις αρχές τις δεκαετίας του '90 δημιουργήσαμε από κοινού με τον Σ.Ε.Β., τους εμπόρους και τους βιοτέχνες, το Ελληνικό Ινστιτούτο Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.), το οποίο αποτελεί θα έλεγα τον μοναδικό αλλά και απολύτως αξιόπιστο Οργανισμό που αντιμετωπίζει όλα αυτά τα θέματα είτε στο πεδίο της μελέτης, είτε της έρευνας ακόμα και στο πεδίο της εφαρμογής. Το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. είναι ένας πολύτιμος σύμβουλος και μάλιστα μέσα από μια εξωστρεφή λειτουργία που προωθεί το τελευταίο διάστημα, καθίσταται πολυτιμότερος σύμβουλος και καθημερινός συμπαραστάτης.

Όμως από το σημείο της διαπίστωσης, ότι έχουμε, συμβάλλει και έχουμε διαμορφώσει, ένα θεσμικό πλαίσιο μέχρι του σημείου του τι γίνεται στον χώρο της εργασίας, υπάρχουν μεγάλες αποστάσεις, δυστυχώς!

Έχουμε έλλειψη εφαρμογής του πλαισίου ή μηδαμινή εφαρμογή του. Έχουμε ελλειμματική στελέχωση των υπηρεσιών, οι οποίες ασχολούνται είτε με τον έλεγχο της εφαρμογής αυτού του πλαισίου, είτε με την υποστήριξη - μέσα από υποστηρικτικές δομές και υποδομές - του πλαισίου αυτού, έτσι ώστε στο πεδίο της εφαρμογής να έχουμε τα θετικά αποτελέσματα τα οποία αναμένουμε μέσα από αυτές τις κρίσιμες για τη ζωή αποφάσεις.

Κυρίες και κύριοι, νομίζω ότι θα πρέπει να οριοθετούμε κάθε φορά και τις ευθύνες αλλά και το έργο το οποίο έχει ο καθένας από εμάς να εκτελέσει για το συγκεκριμένο θέμα.

Αναφέρθηκε πιο πριν, και συμφωνώ ότι είναι κυρίως ευθύνη των κρατών αλλά και των ευρωπαϊκών οργάνων, το πώς διαμορφώνεται σε παγκόσμιο επίπεδο ένα πλαίσιο που να είναι σεβαστό από όλες τις χώρες, το οποίο θα διέπει όλη την επιχειρηματική δραστηριότητα μέσω κάποιων minimum σε παγκόσμιο επίπεδο, τα οποία θα φέρουν καθημερινά στο προσκήνιο την ανάγκη της από κοινού παρέμβασης για την εφαρμογή αυτού του ελάχιστου πλαισίου προστασίας.

Στη συνέχεια πιστεύω, ό,τι είναι με ευθύνη των κρατών, σε ευρωπαϊκό και πανευρωπαϊκό επίπεδο, πράγματι έχουν γίνει βήματα ή και άλματα όσον αφορά την έρευνα, την μελέτη ή και την θεσμοθέτηση ενός πλαισίου. Όμως στο πεδίο της εφαρμογής συναντάμε, από διστακτικότητα μέχρι ελλιπή εφαρμογή όλων αυτών των συμφωνιών που σε διάφορα όργανα συνάπτονται και γίνονται οδηγίες και ενσωματώνονται στις εθνικές νομοθεσίες.

Στο επίπεδο της χώρας μας, για να έρθω πάλι στα δικά μας, συναντάει κανείς ένα έλλειμμα σε σχέση με τον έλεγχο αλλά και σε σχέση με την ανάπτυξη πρωτοβουλιών για την ανάδειξη των προτεραιοτήτων που πρέπει να υπάρχουν και να γίνονται κατανοητές από ευρύτερες κοινωνικές και επιχειρηματικές ομάδες, μέσα από τις οποίες θα υποστηρίζεται αυτό το θεσμικό πλαίσιο στο πεδίο της εφαρμογής, όπως είπα προηγουμένως.

Έχουμε ακόμη καθυστερήσεις όσον αφορά την απονομή, την απόδοση των ευθυνών όπου έχουμε ατυχήματα και δυστυχώς τα θανατηφόρα ατυχήματα στη χώρα μας είναι πάρα πολλά.

Πάντα στο τέλος αυτής της δικαστικής πλέον παρέμβασης συναντά κανείς ένα αποτέλεσμα όπου κάποιος υπάλληλος μιας επιχείρησης φέρει το βάρος της ευθύνης, της αμέλειας ή της μη τήρησης αυτών που προβλέπει η νομοθεσία. Σπανίως, για να μην πω ουδέποτε, συναντά κανείς στο εδώλιο του κατηγορητηρίου έναν επιχειρηματία αν και αυτός έχει αποκλειστικά την ευθύνη της επένδυσης έτσι ώστε να διαμορφωθούν οι όροι, οι προϋποθέσεις και οι κανόνες για την υγιεινή και ασφάλεια.

Έχουμε στη χώρα μας μια πολύ περιορισμένη, επιχειρηματική δραστηριότητα του εργοδότη στον τομέα αυτό. Αν δει κανείς τις επενδύσεις που γίνονται για να διαμορφωθεί ένα καλύτερο εργασιακό περιβάλλον και να αντιμετωπιστούν θέματα που έχουν να κάνουν με την ασφάλεια αλλά και την υγεία των εργαζομένων θα δει ότι τέτοιες επενδύσεις είναι ανύπαρκτες ή μηδαμινές ή στην καλύτερη των περιπτώσεων ελάχιστες. Σε ελάχιστες βεβαίως περιπτώσεις είμαστε το φωτεινό παράδειγμα και έχουμε στις περιπτώσεις αυτές βραβευτεί από την Ε.Ε.

Συναντά κανείς μια κουλτούρα στην επιχειρηματική δραστηριότητα την οποία την διακρίνει ένα μεγάλο έλλειμμα και όσμωση όσον αφορά το συγκεκριμένο θέμα.

Αναφερόμαστε πολλές φορές - μου έχει τύχει σε πολλές συζητήσεις - σε μέτρα που αφορούν την υποστήριξη των οικογενειών μετά τον θάνατο και όχι σε μέτρα που θα προλάβουν τον θάνατο. Το θέμα αυτό είναι κρίσιμο: πώς προσεγγίζει κανείς το μείζον αυτό θέμα της ανάγκης για διαμόρφωση όρων, προϋποθέσεων, ρυθμίσεων ή επενδύσεων και υποδομών στο επίπεδο της επιχείρησης, ώστε να προστατεύεται η υγεία και η ασφάλεια;

Πάρα πολλές φορές κατά τη διαδικασία του κοινωνικού διαλόγου συναντά κανείς μια θετική στάση απέναντι στα ζητήματα και τα προβλήματα. Δεν συναντάει κανείς αρνήσεις αλλά όμως από το σημείο αυτό της σύμφωνης γνώμης, θέσης, απόφασης μέχρι το σημείο του τι γίνεται στην κάθε επιχείρηση υπάρχει μια τεράστια απόσταση τις περισσότερες φορές. Επομένως, υπάρχει και ευθύνη του κράτους και της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της επιχειρηματικής δραστηριότητας. Είναι σημαντικό να δούμε τον τρόπο με τον οποίο γίνονται οι επενδύσεις, πώς γίνονται αποτελεσματικές, δεδομένου ότι πολλές φορές γίνονται μεν επενδύσεις αλλά όχι όμως στους κρίσιμους τομείς που συνδέονται με την προστασία της ζωής. Πολλές φορές η «εξέλιξη» χωρίς τη δέουσα προσοχή είτε επιβαρύνει την υγεία είτε επιφέρει εργατικά ατυχήματα.

Βεβαίως ευθύνες έχουν και οι εργαζόμενοι και τα συνδικάτα που τους εκπροσωπούν. Υπάρχει μια ελλειμματική λειτουργία: οι Επιτροπές Υγιεινής και Ασφάλειας που έπρεπε να λειτουργούν σε όλες τις επιχειρήσεις, εμφανίζονται σε πολύ λίγες. Η δε λειτουργία τους δεν είναι αυτή που θα έπρεπε να είναι, για να μπορέσει να παρέμβει στην πηγή του προβλήματος και στην αποφυγή του μοιραίου. Αυτό δείχνει οπωσδήποτε ανευθυνότητα και αντιπατικότητα αφού αυτό το Όργανο θα έπρεπε να είναι να είναι πρωτοπόρο στην δράση του για τέτοιου είδους ζητήματα.

Εμείς από την μεριά μας, έχουμε κάνει τις παρεμβάσεις μας και σε ευρωπαϊκό επίπεδο και σε εθνικό επίπεδο: εδώ στην Ελλάδα σε όλες τις διαπραγματεύσεις που κάνουμε για τις συλλογικές συμβάσεις με την κυβέρνηση και με τους εργοδότες δεν παραλείπουμε ποτέ τα θέματα για την υγιεινή και ασφάλεια. Σε όλες μας τις συζητήσεις, επίσης, οι οποίες αναφέρονται στα ζητήματα αυτά, δεν παραλείπουμε να αναφερόμαστε στο θέμα της στελέχωσης των επιχειρήσεων με ιατρούς εργασίας, στην έλλειψη ιατρών εργασίας που υπάρχει στην Ελλάδα αλλά και στο πώς αξιοποιούνται αυτοί οι λίγοι ιατροί στη χώρα μας. Συνήθως απορροφούνται με δική τους ευθύνη από την επιχειρηματική δραστηριότητα και δεν αναπτύσσουν μια δυναμική τόσο από την επιστημονική πλευρά όσο και από την πλευρά της στρατηγικής της στελέχωσης και άρα ικανοποίησης των αναγκών αυτών. Δυστυχώς!

Κυρίες και κύριοι, για να ολοκληρώσω, εμείς έχουμε πάρει μια πρωτοβουλία. Πρώτον, να συνεργαστούμε πιο στενά με το ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε. για να επιτυγχάνεται, αυτό που είπα πιο πριν, η εξωστρεφής του λειτουργία. Αναφέρομαι στο στάδιο της ενεργούς δραστηριοποίησης του Ινστιτούτου, στο στάδιο όπου η έρευνα και τα συγγράμματα συναντούν την ίδια την επιχείρηση, γίνεται έρευνα στο επιτόπιο πεδίο, οι επιστήμονες μετράνε τους βλαπτικούς παράγοντες στις επιχειρήσεις, υποδεικνύουν μέτρα που πρέπει να ληφθούν.

Έχουμε ξεκινήσει από πέρυσι την άνοιξη μια καμπάνια σε όλη τη χώρα από την Αλεξανδρούπολη μέχρι την Κρήτη, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη. Έχουμε επισκεφθεί επιτόπου δεκάδες επιχειρήσεις. Έχουμε συζητήσει σε πλατιές - ανοιχτές συσκέψεις, σε περιοχές που έχουν μια δομημένη δραστηριότητα, αλλά και

αλλού. Προσπαθούμε το θέμα της υγείας και της ασφάλειας να το κάνουμε θέμα προτεραιότητας στην ζωή και την δράση όχι μόνο των συνδικάτων αλλά των ίδιων των εργαζομένων και της ευρύτερης κοινωνίας μας.

Είναι πάρα πολύ δύσκολο όταν η ανεργία κυμαίνεται στο 10%, όταν η εργασία είναι είδος πολυτελείας, όταν υπάρχει ο κίνδυνος ή απειλή να κλείσουν πάρα πολλές επιχειρήσεις, για τους εργαζόμενους να συζητήσουν για θέματα υγιεινής και ασφάλειας, όταν προτάσσονται αυτή τη στιγμή το μεροκάματο και οι οικογενειακές ανάγκες του κάθε εργαζόμενου. Όμως ακριβώς για αυτές τις ανάγκες, για να υποστηρίξει τις απαιτήσεις που έχει το παιδί του ή και ο ίδιος από την ζωή επιβάλλεται η εμπλοκή του στα θέματα της υγείας και της ασφάλειας.

Το 8ο Διεθνές Συνέδριο έχει ως θέμα του κάτι που συνδέεται με όλα τα προηγούμενα. Δηλαδή ποια είναι τα εργαλεία; πώς θα μπορέσουμε να αξιοποιήσουμε την γνώση του επιστήμονα, του ειδικού, του ανθρώπου που έχει ασχοληθεί χρόνια τώρα επαγγελματικά και επιστημονικά με το συγκεκριμένο θέμα;

Πώς λοιπόν θα βρεθούν όλοι αυτοί οι τρόποι, όλα τα αναγκαία εργαλεία που θα μπορέσουμε να τα αξιοποιήσουμε μέσα από μια ευρύτερη συνεργασία για το θέμα αυτό;

Κανένας από μόνος του δεν μπορεί να το αντιμετωπίσει. Χρειάζεται να είναι όλοι μαζί. Από τα όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα κοινοβούλια, τις κυβερνήσεις, τις εργοδοτικές οργανώσεις, τις εργατικές ενώσεις, τους επιστήμονες. Απαραίτητο όμως είναι να κάνουμε την μεγάλη υπέρβαση, να μην μένουμε στις διαπιστώσεις, να μην μένουμε στις μελέτες, να μην μένουμε μόνο στις επιθυμίες και στις προθέσεις αλλά να βλέπουμε στο πεδίο της εφαρμογής τι πραγματικά γίνεται και τι καλύτερο θα μπορούσε να γίνει.

Ευελπιστώ ότι θα είμαστε πράγματι πιο γνώστες και πιο κοινωνικά ισχυροί μετά από τα συμπεράσματα στα οποία θα καταλήξει το συνέδριο σας, έτσι ώστε να τα αξιοποιήσουμε όλοι μαζί, όπως είπα προηγουμένως, σε όφελος του θέματος που γίνεται μείζον πρόβλημα και που πρέπει αποτελεσματικά να το αντιμετωπίσουμε με κοινή παρέμβαση όλων μας.